

V-19594/17.1940

410

JANUARIO-MARTO 1940 · TOMO XVII · No 1 (127)

PROGRESO

Progreso fondesis da Profesoro Louis Couturat, Collège de France, en 1908. Ol konsakresas a la propago, a la libera diskuto ed a la konstanta perfektigo di la Linguo Internaciona. Progreso aparas quarfoye en la yaro kun la linguala suplemento ed editesas kom la oficala organo di la

UNIONO POR LA LINGUO INTERNACIONA
(IDO = ESPERANTO REFORMITA)

Uniono por la Linguo Internaciona

(Ido = Esperanto reformita)

Honorprezidero: Prof. Leopold Leau.

Dekano hon. dil fakultato dil scienci en la universitato Nancy, exsekretario dil Delegitaro por adopto di linguo helpanta.

Direktanta Komitato:

Prezidero

Hans Cornioley (Suisia)

Viceprezidero

J. Warren Baxter (Anglia)

Sekretario

Heinz Jacob (Anglia)

Vicesekretario e kasero

J. Kreis-Schneeberger (Suisia)

Reprezentero de IALA

Dro S. Auerbach (Anglia)

Cetera membri dil komitato:

Kanoniko *E. Bogard* (Francia)

Dro Hans Brismark (Suedia)

P. Eriksson (Suedia)

J. Ferreres (Hispania)

Prof. E. Mathys (Belgia)

H. Meier-Heucké (Luxemburgia)

Karel Neumeister (Boh.-M.)

C. Papillon (Francia)

E. Thomsen (Dania)

Akademio di Ido:

Hon. Prezidero

Prof. A. Kodk (Suedia)

Prezidero

G. H. Richardson (Anglia)

Sekretario

Pedro Marcilla (Hispania)

Vicesekretario

Laszlo Horovitz (Hungaria)

Cetera membri dil akademio:

E. Bogard (Francia)

Hans Cornioley (Suisia)

Patro Kauling (Brazilia)

Dro Jean Laurent (Francia)

Th. Lesch (Finlando)

Patro Nakhla (Siria)

Dro M. A. O'Regan (Irlando)

Dro H. Palmer (Anglia)

Lektoro Janis Roze (Latvia)

Prof. Dr. A. Stoer (Boh.-M.)

L. Weber (Polonia)

Kontributaji por la Uniono

Membri kolektiva sen abono di Progreso (nur por landala societi) —.50 SFr.

Membri abonanta kolektiva od individuala, minima kontributajo 3.— SFr.

Membri sustenanta adminime 6.— SFr.

Asociiti la asociiti juas omna yuri ecepte la votoyuro e la yuro acceptar funkcio, adminime 3.— SFr.

Aboni ordinara 4.— SFr.

Meceni pagas segun volo e recevas gratuite plura exempleri di Progreso, se ta deziro sat frue indikesas.

Pagi direktesez al centrala kasero dil Uniono *J. Kreis-Schneeberger*, Postfako Transit 283, Bern, Suisia. Postchekokonto III/11443, od al kasero dil landala societi.

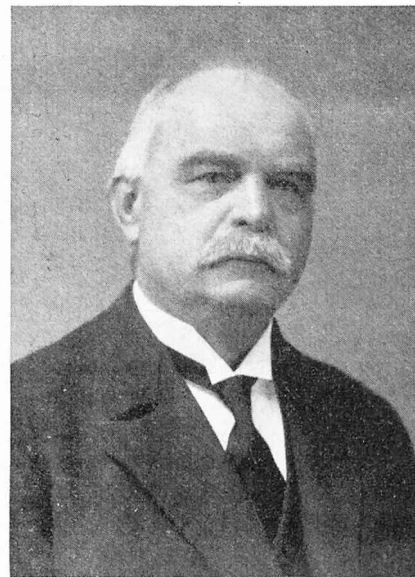
PROGRESO

Oficala organo dil Uniono por la Linguo Internaciona (Ido=Esperanto reformita). Konsakrata a la propago, libera diskuto e konstanta perfektigo di la Linguo Internaciona. Fondita da Profesoro Louis Couturat, College de France.

JANUARO-MARTO 1940 • TOMO XVII • Nº 1

SYBREN DE BOER †

1869 — 1939

En l'autuno di la yaro antea, me recevis ek Sneek (Frizia) letro fraural, en qua komunikesis, ke nia kara Ido-amiko Sybren de Boer mortis ye la 22ma oktobro, en la evo di 70 yari. Kurta-tempe ante sua morto, S. de Boer divenis malada e to abutis a lua lasta respiro.

Sro. de Boer esis filio di Friziana familio rurana ed edukesis kom instruktisto. Pos studiir en la „Normal-skolo“ statal (skolo por edukar instruktistii) en Leeuwarden, il esis instruktisto en den Burg

(insulo Texel). Pose il nomizesis skolestro e direktisto di la normal-skolo statal en Sneek. En la yaro 1925 il pensionesis pro mal audiveso, quankam il ne esis tote surda. Il ambiciis studiar lingui ed esis anke tre experta pri matematika ed astronomio.

Ultre la Nederlandana, il savis bone la lingui Friza, Angla, Franca, Germana ed Ido; pluse il studiabis anke altra lingui. Lua kontakto kun Ido komencis en 1927, kande il demandis de me informi pri ol. Pos studiir nia linguo nur dum kelka monati, il ja skribis Ido pasable perfekte, adminime tam bone kam me, qua praktikas Ido ja depos 1910. Il ne nur studiis por praktikar la linguo, ma anke por savar, kontrolar ed eventuale defensar la fundamentala principi di ol. Balde il divenis meritoza Idisto e membro di ULL.

Per la morto di de Boer, ni Idisti perdis bon amiko, qua esis tre experta pri la Ido-linguo. Plur artikli da lu, aparinta en Progreso, pruvas ke de Boer voluntis servar Ido e la Idisti, per klarigar diversa detali di la linguo. Il kustumis lektar tre atencoze omna Ido-lektaji, e kande il remarkis, exemple, ke ula vorto od expresuro uzesis nejuse, il demonstris per bon exempli la justa formi Idala, konforme a la klara reguli di nia linguo.

Dum multa yari de Boer e me reguloze interkorespondis en nia simpla linguo internaciona por exercar. Entote ni kambiiis plu multa kam 100 letri voluminoza: singla letra sendajo kontenis ultre retro personal multa pagini de Ido-tradukuri revizenda dal adresario ed altra tradukuri revizita. Tale ni inter-sustenis nia Ido-laboro.

Me ho ve, nun la vivo di mea kapabla Ido-korespondero es exhaustita. Tamen la mentala kontakto, quan ni mantenis per Ido dum multa yari, esis por me tante valoroza, ke la mortinta amiko restos en mea memoro kom stelo lumant, quan me duros honorizar per sentimentis gratitudoza.

En la nomo dil Idistaro, ni kordiale kondolas la deplorinda vidvino e la parenti dil mortinto. Ed a la tombo di nia ne-obliviebla amiko, me direktas mea voco emocanta:

„Repozez dolce, kar amiko de Boer!“

P. Wegman.

Enschede (Nederlando)
januario 1940.

1 * 9 * 4 * 0

„Ni omni savas lo: la nova yaro es un ek ti qui eniros profunde en la koncio dil generacioni. La chanjo interna ed extera, la rikonstrukto dil fundamenti di komunajo homala, qui exekutesas en ica epoko, experiencos segun omna previdi en 1940 lia decidanta horo. Mem se la milito e lua posibla fino ne es absolute decidigiva. Ol ya nur es la rezultajo dil helpo-indijanta prezenta tempo. En ica dii preparesas eventi plu importanta kam signifikas mem ica imensa preparado dil armi. Dop ica kruel e barbara surfaco penetras konoco interna, qua es de importanteso maxim granda. Ol es duopla. Unesme: L'independanteso dil populi e nacioni apartenas al pasinto. La homaro divenis uneso, ol povas nur existar ed atingar lua senco feble konjektebla, se ol agnoskas *certena fundamentala legi dil komunajo e se ol deklaras li kom ne-violacenda. Altro: La feliceso e prospero dil homaro demandas ekonomio dominacata e direktata, to signifikas superiora formo dil posedajo, qua exkluzas la gano senlimita. La formulizo ne importas: lo esencala es la fakto, ke jus nun en ica yari kristalizesas super omna partisi ula komuna skopo, qua bazesas sur la fakti: se la homaro ne devas perisar ye lua aparato produktala, ol mustas organizar lo super omna nacioni.

Ica konoco kreskanta de horo en horo es lo ne-evalueble pozitiva de ica tempo semblante ne-superiebla. Tamen la opiniono, ke la politikisti esos nun kompetenta por sucesoze parfinar tala reformi, es misduktanta, quankam ne tote eroroza. La abandono dil yuri suverena, la ne-evitebla chanji dil ekonomio presupozas interna pronteso dil populi. Sen ica pronteso la poliikisti povas kreadar nova situeso nur per koakio e sklaveso. Se la nova situeso di avancata komuneso sociala dev esar sentata kom superiora libereso, lore la nova yuro must esar agnoskata da omnu kom racionoza e justa. Sur la qualesi karakterala dil majoritato di populo bazesas fine la statale mekanismo e kun ol la fato dil naciono e dil individuo; super ico anke la relato dil populi inter su e lia kapableso, ordinar ta relato talmaniere, quale ol demandesas del developo dil tekniko, se ita ne devas perdar lua prosperiganta senco.“ (Da Jakob Bühner en „Büchergilde“.)

La supra vorti dil Suisa skriptisto Bühner havas por ni ldisti specala valoro. La periodo dil ri-organizo dil mondo, qua segun lu komencis, anke povas grave influar la realigo di nia idei ed ideali. La tempo prezenta semblas esar maxim advers a nia esforcis, ma ni ne obliviez ke precize la milito montras denove la neceseso di L. I. La riestabliso dil paco en la mondo povas adportar situeso multe plu favoroza por l'ideo dil linguo helpanta kam irgatempe. Ni do mustas durar nia laboro e ne darfes perdar l'espero ye plu bona tempo. En la horo decidanta ni mustos povar prizentar unionite nia postuli e projeti. Es ne-dubitebla ke ta volo existas inter l'Idisti. Ek plura skribaji ni recevis l'impreso ke la konvinko pri la superioreso di nia ideo e la certeso pri olua finala vinko es plu ferma kam irgatempe. Nia samideani sentas la neceseso di plu streta kunlaboro, li restas fidel al L. I. e expektas kun ardoroza deziro la momento en qua la voyo por sucesoza extenso di nia ideo esos denove libera.

Intertempe omnu restez segun posibleso ye sua posteno!

J. Kreis-Schneeberger.

Pro quo ne?

Lektinte kelkafoye divers opinionis kontrea al uzo di poezio en Ido, me deziras expozar kelk argumenti, qui forsan pruvos ke nulo impedas kompozar poemi en linguo internaciona. La poezio existas de sempre en la mondo, ol es tam antiqua kam la prozo. Ma, ica esas la formo vulgara por expresar la pensi per spontana e naturala maniero, plu o min eleganta, segun la stilo e la kulturo dil uzanto; dum ke ita esas la formo artala: per lu on expresas la pensi plu bele e per ritmoza maniero.

On dicos ke to eventas en la nacionala linguo. Bone; ma, se linguo internaciona quale Ido, esas apta tradukar omna nocioni, pro quo ol ne povas facar lo sama? Pro ke ol es artificala? Omno kreita dal homo esas lo. La linguo nacionala esas plu artificala kam irga linguo internaciona; nam, en lia origino, li mustis inventar singla vorto por singla nociono, dum ke L. I. uzas la vorti ja konocata da la maxim multa homi.

Me, do, ne komprenas qua desfacilajo existas por ne uzar poezio en Ido, quale agas sempre mem la maxim rudimenta populi. On savas per la universala historio, ke tam balde kam ula popolo komencis balbutar, ol serchis la maniero versifar,

kompozar poemi kantanta lia heroala batalii o dedikante tenera madrigali a lia homini. To esas, on kreis poezio, quale on kreis muziko, pikturo ed altra bel arti.

Se linguo internaciona esus nur rigida expresilo komercala, ne penvalorus esforcar su por igar ol tante perfekta. Ma, se ol mustas esar la duesma linguo por omni, ol devas esar utila por kompozar originala verki e por tradukar la multa e precoza literaturaji di la tofa mondo.

Inter altra opinionis, quin me lektis kontre l'uzo di poezio en Ido, esas la tri yena da Sro. Harding:

1^a „La linguo uzata ne es suficante developita“. — Komprenible, en ica kazo, on expresos la idei tante male en verso kam en prozo.

2^a „La autoro ne es suficante familiare impregnita da la spirito dil instrumento“. — Do, esas preferinda ke lu skriptez nulo til ke lu konocez bone la linguo. E, mem lore, se lu ne es inspirita poeto od adminime pasabla rimifisto, lu ne perde la tempo ofrante al lektero to quon lu ipsa ne komprenas.

3^a „Ta qua lektas la produkturo dil poezio, ne es sat intima kun la linguo“. — Tala individuo komprenos nek poeziajo nek prozala texto. Ma, to es kozo naturala. Me, exemple, qua ne konocas la Chiniana, nultempe esis tentata lektar Chiniana skriburo; ma me, quale mult altra personi en la mondo, prizas lektar texti en linguo qui ne esas nia matrala, pro ke ni konocas li e ni delektesas da lia lektado, nam lia beleso emocas nia spirito.

Komprenende, parolante hike pri poezio, me aludas nur a la versi, nam poezion propre dicita on trovas anke en prozo, quale on trovas ol en altra bel arti, en la kontemplado dil naturo ed en multa manifesti di la vivo. Ma, la versi mustas esar tante klara kam la prozo. Me lektis en Ido versi, di qui la sencon on devas divinar quale la hieroglifi. La multa elizioni e mufiluri facas ek li texti quaze nekomprenebla.

Altra autori, por longigar o kurtigar la silabi, segun la bezono dil mezuro, o por trovar konsonanto, inventas vorti qui ne esas sancionita dal akademio.

La versi darfes rimar per konsonanto od esar nur asonanta. Anke li darfes esar versi blanka o libera. Ma, en la tri formi, li mustas esar ritmoza e bone mezurita.

Ye omna ta kondicioni, me ne komprenas pro quo on ne povas kompozar poemi en Ido, same kam on kompozas li per irg altra linguo.

Petrus Marcilla.

La mondolinguo vivas!

La decido publikigar Progreso pos kurta interrupto en Suisia vekigis joyigiva eko en la rangi dil Idistaro. Multi sendis kurajiganta vorti, altri hastis pagar spontana kontributo, ed omna ta vivo-signi pruis a ni, ke Ido vivas e duras vivar malgre omno.

Inter la komunikaji ricevita speciale plezis a ni ta dil estimata Honorprezideri dil Unio ed Akademio, sri. Prof. Leopold Leau e Prof. A. Kock.

Es neposibla publikigar omna ricevita letri. Me citas hike nur kelka frazi ek la multa komunikaji arivinta:

Prof. Leau: „Kurajigivi a vua esforci por la linguo internaciona Ido!“

Dr. H. Brismark: „Me dankas pro la promiso editar Progreso en strikte neutra maniero“.

Dr. Auerbach: „Me komplete konkordas pri omna vua sugestii“.

C. Papillon-Vallety: „Me tote konsentas koncerne la tri punti votenda“.

Dr. A. Vigh: „... me anke expresas mea konsento... Ni Budapestan Idisti ne kunvenis depos la lasta somero, do depos la komenco dil milito, ma nun ni decidis anke, ke ni balde kunvenos itere amikale en nia kustumita restorerio ed apud la blanka tablo; adminime la tilnuna Idisti preparolos la eventii dil Idomovado. Nam kelka postaji arivas sempre e la posiblo relatar kun altri ne es nihiligita.“

Ek letro da *sro. Brighten* a *dlo. Bosshard:* „Sundio, la 25ma februaro, la Idisti di London e proximajo renkontris su en Loughton (Essex), ube en la domo dil samideano A. E. Brighten li havis lia „monthly Ido-talk“. Li sendas saluti ad omna Idisti ed esperas ke la tempo ne es tro fora, kande internaciona renkontri itere asemblos l'Idisti“.

Fr. Hofstetter: „Ka vu es certa, ke la censuro dil landi en milito lasas pasar Ido-jurnalo? Me timas ke to ne es la kazo“.

Ingeniero P. Eriksson: „Kun joyo e danko me acceptas la tri punti. Me propozas ke la formato esez la sama kam antee e ke la kontenajo esez absolute neutra de politikaj vidpunti“.

G. H. Richardson: „Regretinde on deziras ke me informez vu, ke Progreso nun ne povas esar imprimata hike...“

LINGUALA SUPLEMENTO

NUMERO 7 * OKTOBRO-DECEMBRO 1939

REMARKI PRI NOVA PROPOZI

L'akademiani es pregata sendar lia definitiva yes- o no-voto al redaktero dil LS til 3 monati pos la recevo di ca numero.

*-abas/es -inta: ni *kunvenabas sur granda kombatagro.— Videz LS 5 (=Linguala Suplemento nr. 5). *Remarki* pose arivinta: *Bogard*, 24. 6. 39: la propozo sucesus nur komplikar la linguo sen adportar ula avantajo. *Castelló*, 4. 8. 39: tre bona. *Kauling*, 24. 4. 39: me aprobas ica du formi (anke *-abez), pro ke oli esas esperinde logikoz en nia sistemo. Tamen on experiences kelka desfacilaji, nam la perfekto uzesas diferante per diferanta lingui. *Laurent*, 25. 6. 39: me repulsas l'uzo di ta sufixo por expresar la nedefinita pasinto Franca: me esas veninta = me *venabas. Me persistas en propozar *-abas por expresar l'imperfekto LFHIP... Segun quante me savas, ol esabis propozata por expresar ta imperfekto (Beaufront, Gramatiko detaloz p. 133, noto 1), ma ne acceptesis pro la fimo ke ula populi misuzos la tempo. Yen kelka exempli dil apliko dil imperfekto per *-abas: il *lektabas kande me eniris (il esis lektanta ye l'instanto kande me eniris). Il *lektabas kande me *enirabas (omnafoye kande me eniris, me trovis il lektanta). Omnavintre me *sejornabas en Italia. La nokto *venabas, la sturmo *minacabas... L'Idisti jenata da *-abas bezonas nur remplasigar lu da -is ed interpretar od aplikar quale li povos, segun la kuntekto, ita omnofacanta, ma puke preciza signo dil pasinto. *Lesch*, 27. 6. 39: *-abas ed *-abez plenigas du lakuni fil nun existanta. Li do es adoptinda o forsan plu bone nur permisinda til ke ni trovabos aspektale ed eufoniale plu satisfacant afixo. Nam pri ledeso l'afixo -ab- sucezoze konkursas kun nia -ag-. Me kelke pensis pri la sequanta formi: 1. Ni *kunvenantas = ni esas kunvenanta. 2. Ni *kunvenintas = ni esas kunveninta = ni *kunvenabas. 3. Ni *kunvenontas = ni esas kunvenonta. Generale: kunven-ant(-int, -ont)-as(-is, -os, -us, -ez), ex. *mortintez = *mortabez. Se ni acceptas l'abreviuri

*as, *is, *os, *us, *ez (propozita da S. Quarfood en Centerblad, nr. 11, 1938) la supera formi es karakterizenda kom pura konjunturi. De estetikala vidpunto li ne tote satisfacas, ma li adminime *sen* irga afixo solvas la problemo ed esas komprenebla en su sen kompletiganta defino. *Roze*, 10. 7. 39: *-abas es matura adoptesar. *Weber*, 24. 6. 39: no.

*-abez/esez -inta: ca mortinti ne *mortabez vane! — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Bogard*, 24. 6. 39: povas aceptesar. *Castelló*, 4. 8. 39: tre bona. *Jacob*, 20. 5. 39: me aprobas ta formo, pro ke ol posibligas expresar per nia nuna moyeni formo simila ad A „*shall* not have died in vane“. *Kauling*, 24. 4. 39: videz *-abas. *Lesch*, 27. 6. 39: videz *-abas. *Roze*, 10. 7. 39: on adoptez anke *-abez pro esar senecepte logikoz.

*ablasionar/ablacionar. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Castelló*, 4. 8. 39: tre bona. *Jacob*, 20. 5. 39: ante decidir pri ta vort-formi (*ablasionar, *ablasiono, *ablusionar, *ablusiono) me propozas publike riexamenar la problemo s-c ed egardar en tal riexamen la laboro dil Novialisti e la propozi da Gardner, uzo dil ç. Me propozas ke akademiano invitezez prizentar kompleta raporto pri ol. Sub akademiala raporto me komprenas: un o du akademiani komisesas dal akademio studiar problemo e raportar pri ol detaloze al ensemblo dil akademio qua konsideras ta raporto, e pos sorgoza konsidero e trakto dil diversa posiblesi, prizentos ol por publika diskuto en nia LS al publiko Idoista. Pos la publika diskuto la akademio decidas pri la maxim apta formo. (*Cornioley*, 28. 12. 39: ta propozo relatas la labormetodo dil akademio. Or me pensas, ke la nuna vortaro-metodo es oficale adoptit e ne devas trublesar poka tempo pos lua funcionosko da altra metodo. La problemo s-c hike, ye *ablasionar kom unesma formo, es nun prezent e pronta por l'akademiani, e li apene bezonas specala raporto. „Hic Rhodus, hic salta“!) *Kauling*, 24. 4. 39: me desaprobos la chanjo di c per s, pro ke ol neutile molestas nia vortaro. Kad on devus anke skribar „nasiono“? *Lesch*, 27. 6. 39: meaopinione ica principio es sequenda: vorto kulturlingual, qua direte o kun minima chanjo espelal povas adaptesar a nia linguo, adoptesez. Nu, en Sueda ni havas „ablacion“, quo decidas por nia ja existanta „ablaciono“. La propozo *ergo es refuzenda. *Weber*, 24. 6. 39: no. *Cornioley*, 29. 12. 39: quale DEFIRS skrib e pronuncas l'unesma litero en la famoza -fion? D skribas t e pronuncas c (nia ldo-c), E t/sh, F t/s, IR z/c, S c/th

Angla. Rezultas: 3 punti por t, 4 por c, 1 por sh, 1 por s, 2 por z, 1 por th. T es nur skribe naturala, c skribe e pronunce. Do c es la maxim bona solvuro.

*ablasiono/ablaciono. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Castelló*, 4. 8. 39: tre bona. *Jacob*, 20. 5. 39: videz *ablasionar. *Kauling*, 24. 4. 39: videz *ablasionar. *Lesch*, 27. 6. 39: videz *ablasionar. *Roze*, 10. 7. 39: me ne chanjus la c aden s, nam la granda grupo di D pronuncas „ablacion“ per c (ts). *Weber*, 24. 6. 39: no.

*ablusionar/ablucionar. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Castelló*, 4. 8. 39: tre bona. *Kauling*: videz *ablasionar. *Lesch*, 27. 6. 39: kad netigar o purigar ne suficas? Se nova vorto absolute es necesa, me propozas la S limpiar (segun la supera principio, videz *ablasionar). *Roze*: videz *ablasiono. *Weber*, 24. 6. 39: no.

*ablusiono/abluciono. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Castelló*, 4. 8. 39: tre bona. *Kauling*: videz *ablasionar. *Lesch*: videz *ablusionar. *Roze*: videz *ablasiono. *Weber*, 24. 6. 39: no.

*absceso/abceso: lu sufras pro grav *a. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Bogard*, 24. 6. 39: esas preske nepronucebla. *Castelló*, 4. 8. 39: tre bona. *Jacob*, 20. 5. 39: me kredas ke la nuna formo abceso es plu simple pronucebla; en DEF adminime onu ne pronuncas klare la s dop b. Ni do ne chanjez ta vortformo. *Kauling*, 24. 4. 39: me desaprobos l'inserto di s kom kontrea a la tendenco fonetikala di Ido. *Lesch*, 27. 6. 39: bona e konseque adoptenda. *Roze*, 10. 7. 39: pro quo akumulular sisanta soni? No, pro fonetikala motivo. *Weber*, 24. 6. 39: yes.

*abstrakta/abstraktita: el ne amas l'a. cienci. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Bogard*, 24. 6. 39: esas aceptinda kun olua derivuri. *Castelló*, 4. 8. 39: tre bona. *Jacob*, 20. 5. 39: por ta formo existas tanta neceseso, ke fakte ol ja freque uzesis talforme en Ido-texti; la accepto di adjektival radiko esos bona solvuro. *Kauling*, 24. 4. 39: me aprobas ica vorti vice abstraktar edc. pro la expliko di Raporto p. 73. *Laurent*, 25. 6. 39: me aprobas ta radiko kom antonimo di konkreta, vice la derivuro abstraktita dil oficiala abstraktar. *Lesch*, 27. 6. 39: bona e konseque adoptenda. *Roze*, 10. 7. 39: yes. *Weber*, 24. 6. 39: yes.

***abstraktigar**/absraktar. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Jacob*, 20. 5. 39: videz *abstrakta. *Kauling*, 24. 4. 39: videz *abstrakta. *Roze*, 10. 7. 39: logikoza konsequo di *abstrakta. *Weber*, 24. 6. 39: yes.

***aceleraciono**/acelero: lo reciproka eventas ye l*a. acensal e decensal. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Castelló*, 4. 8. 39: tre bona. *Jacob*, 20. 5. 39: se ni aceptos ta radiko, ni devus formacar *aceleracionigar, E to accelerate, od ni devus aceptar -ion kom afixo por la verbal substantivo. Takaze ni konfrontas la anciena e nesolvebla problemo di la neposibleso precizigar la signifiko di tal afixo. *Kauling*, 24. 4. 39: me desaprobos ica formo, pro ke me desaprobos la tota dezinenco en -iono, nam ol chanjas fundamentale nia gramatiko ed Occidental-igas la linguo. Komparez *Roze*, Raporto p. 85. *Lesch*, 27. 6. 39: vorto kompletiganta nia accelero: ago acelarar. *Ergo absolute necesa ed adoptenda. Me advere preferus (pro plu komoda pronunco) la l. formo „acelerazione“. (*Cornioley*, 3. 1. 40: mikra precizigo: l'Italiana formo es „acelerazione“ e pronuncesas segun Idoliteri „acheleracione“.) *Roze*, 10. 7. 39: on videz ica questiono plu vaste ventilat en Raporto 85 pri -ion-vorti. *Weber*, 24. 6. 39: yes.

***acendajo**/fairo. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Jacob*, 20. 5. 39: ne esas identa kun fairo (E to inflame = acendar) e ne devus remplasar fairo. *Amba formi restos, mem sen decido. *Kauling*, 4. 5. 39: ja esas reguloza, ma me desaprobos la supreso di fairo. Se fairo es leda, on adoptez Port. fogo o S fuego. *Lesch*, 27. 6. 39: du segunregula derivuri (*acendajo ed *acenduro) ne bezonanta irga motivizo o voto e singla suamaniere kompletiganta la nociono fairo. *Roze*, 10. 7. 39: segun mea opiniono *amba derivuri es korekta e havas single sua propra signifiko segun la sufijo. *Weber*, 24. 6. 39: yes.

***acenduro**/fairo. — LS 5. *Remarki* pose arivinta: *Kauling*, 4. 5. 39: videz *acendajo. *Lesch*, 27. 6. 39: videz *acendajo. *Roze*, 10. 7. 39: videz *acendajo.

Redaktero dil Suplemento **Hans Cornioley**, Schulweg 2, Bern, Suisia
(La suplemento es separebla del cetera kontenajo dil ofical organo)

L. C. Frederiksen (USA): „Me sentas ke me devas mantenar la kontakto ed esperas ke la Ido-movado travivos ca milito“.

Leonardo Raiteri: „Me recevis la cirkuleri al samideani ed al komitatani, e forte me esperas ke ca lasti aceptas unanime la propozo di la fidel e sakrifkema Suisa samideani, qui posibligas la riaparo di nia ofical organo Progreso, nekarebla ligilo e fidotorcho qua silencoze adportos lumo tra ica povra homaro formentata dal milito ed ankore pluse da olua futura konsequi“.

J. Ferreres: „Me tre regretas la ne-stabila aparo di Progreso, ma me bone komprenas la desfajlaji qui prizentas su a sro. Jacob e konseque al Ido-movado“.

P. Marcilla: „Quankam me ne havas votoyuro me expresas mea kompleta konsento a la propozi prizentit en cirkulero 78“.

S. Lafay: „Me ganis a nia Ido-afero advokato ja suaparte konvinkita dal L. I. neceseso . . .“

H. Meier-Heucké: „Me propozas ke vi sugestez mediacie Progreso de Suisia tra la mondo la ideo dil definitiva pacema e yusta organizo dil mondo“.

Prof. Eug. Mathys: „Cavespere me recevis vua cirkuleri di qui me aprobas komplete la testo e la skopo, ma pri qui me havas kelka remarki facenda. Certe on mustas durigar l'edito di Progreso, ma me esas tote astonata ke pri to mea propozo esas tote vana e ne atencita. On predikas sempre en la dezerto. Me experiencis lo dum la 45 yari di aktivezo por L. I. e precique por Ido, esis sempre lo sama . . .“ (Me invitas sro. Mathys prizentar a ni lua propozi! J.K.)

E. Thomsen: „Me es tre gratitudoz a vu ed a sro. Cornioley editor Progreso, e me regretas, ke me ne habitas via lando por asumir la expedio di ol“.

Lektoro Janis Roze: „Vu apene pov imaginar, quale vu joyigis me per vua cirkulero 78a del la febr., pro ke ol montras ke nia ideal kozo ne es abandonat da nia *bonest e maxim efficient guideri ed amiki, malgre omna krizoza obstakli efektigita dal nova milito . . . Quankam me skribas *questa linei en la lito, tamen mea stando e humoro permanas esar la *bonest malgre omna malicoza tempi e homi, quin me nur pov kompatar . . . Malgre omno Ido prosperez e benedikesez!“

Ed. G. Waterkotte: „Intertempe me pregas vu durar vua agado, nam malgre ke me kredas ke la milito ne ankore vere komencis, la posmilito devas trovar ni tote pronta e preparita. Do la maxim importanta kozo esas riasemblar omna nun existanta Idisti, por ke nulu perdez la kontakto, e stimular la agado di omna membri di nia Uniono“.

H. de Lange: „Pro la internaciona situeso me nun mobilizas en la Nederlandana armeo. Mea bona e bela laboro finis, e nun ni vartas, pro quo? Pro ke la homi semblas divenar altra enti. Lia cerebro diminutas e pro la manteno dil dimensiono dil kapo la boko devas plugrandigesar. Quankam multa Idisti esas ne-erudita homi, me konsideras li kom homi kun certa quanto di cerebro. Pro to ni nultempe darfas esar pesimista od melankolioza. La mondo esas obskura, ma ni savas ke l'obskureso ne existus, se la lumo ne povus desaparigar ol. L'Idisti ne devas havar idealo por un od dek od forsan cent yari. Ni ya ne plus existos dum centi de yari, kande la idealo esas atingita ed altra ideali arivos en la homala kordio. Pro to ni esas kombatanti por kulturo, e ni savas ke omna materio desaparos, ma la spirito restos. Se ni divenas nefidela homi, nefidela ad alta ideali, ni esas plu kulpoza kam la homi, qui ne havas nia ideali o qui kombatas nia ideali!“

Sro. Cornioley e me dankas omni tre kordiale pro la demonstro dil fido ye nia tasko, e ni promisas ke ni facos lo posibla por ne deceptar lia esperi. Kordiala saluti ad omna samideani e kunlaboreri!

La vice-sekretario di ULI: *J. Kreis-Schneeberger.*

LA POMIERO

Recente hosto jeneroz	E multa gastis bunt-aloz
Aceptis me, durstanta.	Traflugis la salono,
L'insigno — brancho folioz,	Li esis saturit, joyoz,
Kun pomi abundanta.	E siflis bel kansono.
Lua nomon vi pov divinar:	Kand' sur la lito mol-muskoz
To esis la pomiero;	Me jadis somnolanta,
Ol donis a manjar, drinkar,	La hosto kovris me sorgoz'
Ye tre princal maniero.	Per ombro freshiganta.

Adiante il sukusis: „No,
Pekunio ne pagenda“.
Gastem pomiero, tu pro to
Es sempre laudegenda.

(Segun Germana poemo)

S. de Boerf. Sneek

Ojicala informi.

Kaso-raporto por 1939.

	Revenui	Spensi
Membro-kontributi, aboni, sustenanta e mecenala pagi dum 1939	Sfr. 1,558.82	
Spensi Progreso e sekretario		Sfr. 1,222.07
„ prezidanto e kasero		„ 41.55
„ por ri-imprimo dil statuti		„ 30.—
Subvenciono al kongreso en St.Gallen		„ 100.—
Spensi diversa		„ 57.39
	<hr/>	<hr/>
Konto-movo dum 1939	Sfr. 1,358.82	Sfr. 1,451.01
saldo aktiva ye la 31. 12. 1938	„ 315.30	„
„ „ „ „ 31. 12. 1939		„ 225.11
	<hr/>	<hr/>
	Sfr. 1,674.12	Sfr. 1,674.12

La saldo aktiva ye la 31. decembro 1939 kompozesas yene:

Konti kuranta	Sfr. 33.27
Postcheko-konto	„ 127.64
En la kaso	„ 62.20
	<hr/>
Havajo dil Uniono	Sfr. 225.11

Peseux, la 14. januaro 1940.

La kasero: *J. Kreis-Schneeberger.*

Raporto dil kaso-revizeri:

Kontrolata e konstatata tote korekte e sorgeme facitata.

Bern, 15. marto 1940.

Hs. U. Bütikofer. J. Feierabend.

Sustenanta pagi ricevita depos la lasta kuintiguro en Progreso 3/1939. Sfr.: Juon 4.—, Louvez 3.51, Fischer 5.—, Segretinat 4.—, Feierabend 11.—, Cornioley 1.—, Martin 5.—, Hiltèbrand 6.—, Hofstetter 2.—, Roze 11.82, Mathys 5.—, Wittwer 5.—, Rodenbour 28.—, Fehlmann 5.—, Egli-Weber 5.—, Eriksson 16.—, Honoré 7.—, H. de Lange 9.11, Lafay 7.—, Meier-Heucké 1.75, Houillon 5.—, Gustavsson 5.25, Roze 49.70, Hofstetter 5.—, Bozzolo 3.50, Leau 6.—, Anderegg 6.—, Vinez 6.—, Masera 4.—, de Pierrefeu 5.—, Laurent 6.04, Raiteri

8.79, Feierabend 11.—, Santos Espín 5.—, Lafay 5.—, Kock 25.—.

Angla sh.: Zausmer 6/—, Pannell 4/2, Divall 3/6, Robinson 3/6, Richardson 2.16/—, Palmer 5/6, Haffenden 6/—, Elderkin 1/—, Rodenbour 13/4, Reeve 5/—, Auerbach 3/6, Reynolds 3/6, Papillon 6/6, Richardson 10/—, Thomsen 10/—, Hodges 2/—, Biddle 7/6, Zhook 2/—, Robinson 1/—, Armour 5/—, Hale 10/—, Richardson 5/—, Frederiksen 1/—, O'Regan 5/—, Harding 3/—.

Kordiala danko.

La kasero: *J. K.*

Exhorto. Por posibligar la reguloz edito di 4 numeri di „Progreso“ en 1940, me exhortas la membri di ULI, pagar lia yaral kontributo maxim balde. La pekuniala restrikti en diversa landi ne impedas la pago dil membro-kontributo o dil abon-preco, nam la kasero di ULI sempre trovos moyeno, des-blokusar mediacie „Inter-Service“ la havaji en ta landi. La pagi direktesez direte al adreso dil kasero infre indikita od al landal agenti di „Progreso“ (videz specala listo en la kovrilo).

J. Kreis-Schneeberger, kasero dil ULI
Postfako Transit 285, *Bern*
Chekokonto postala III 11445

Komuniki dal komitato al membri di ULI.

Pro ke la sekretario dil Uniono, sioro Jacob, habitas lando parto-prenanta la milito, la komitato di ULI decidis unanime

1. ke la vicesekretario J. Kreis-Schneeberger asumos la sekretariala taski tam longe kam la sekretario impedas normale funcionar,
2. ke la ofical sideyo dil Uniono provizore esos en Bern (Suisia),
3. ke la komitatani Cornioley e Kreis provizore redaktos ed editos Progreso en Suisia.

Kom konsequo di ta decido, la kasero dil Uniono asumos dum la duro dil milito anke la sekretariala labori e sorgos pluse l'edito di Progreso, qua probable aparos 4-foye en 1940. La kontenajo redaktos segun la deziro di plura komitatani en strikte *neutra* maniero. Artikli, qui irgamaniere aludas l'aktuala politikaj eventoj, do ne povos esar publikigat.

Altralatere ni tre pregas la membri di ULI helpar l'edito di Progreso per sendo di interesiva kontributaji. Tradukuri interesas min multe, nam nia ofical organo ya volas esar ante omno libera tribuno por traktar omna questionoj qui interesas *ni*, t. e. la movado favore Linguo Internaciona.

Sro. Cornioley sorgos la redakto dil Linguala Suplemento e la lingual revizo. Sro. Kreis sorgos la redakto dil cetera kontenajo e la dissendo dil revuo oficala.

Progreso imprimesos da nia samideano J. Kleiner, membro depos longa yari dil Suisa Uniono por la Linguo Internaciona. Lu ja imprimis olim la edituri dil anciena sekretario dil akademio, sro. Pastoro Schneeberger †, kun qua lu mantenis ecelanta relati. La imprim-laboruri di sro. Kleiner es konocat pro lia teknikala perfektoso e gustoz ekzekuto.

Pro ke la provizora sideyo fixigesis en Bern (Suisia), ni do komunikas la nov adreso dil Uniono:

Uniono por la Linguo Internaciona

Postfako Transit 285

Bern (Suisia)

Quankam la kasero e vice-sekretario habitas nun Peseux, lu duras mantenar postfako en Bern, qua pozesis ye la dispono dil Uniono. Omna korespondaji do povas sendesar a ta adreso.

Progreso 4/1939 publikigesis dal Angla samideani, ma ne povis sendesar al exterlando. Til nun ni ne mem sucesis recevar irga pruvo-exemplero.

Centerbladet probable ne plus aparos. De privata fonto ni audis ke sro. Dr. Nilsson mortis, ma til nun ni ne sucesis recevar oficala konfirmajo di ta komuniko.

Ni pregas omna samideani, restar fidel al idealo dil linguo internaciona ed a ULI en ica krizoza tempo. Es necesa koncentrar nun omna forci cirkum „Progreso“.

Kun kordiala saluti ye la nomo dil komitato

29. febr. 1940

J. Kreis-Schneeberger, vice-sekretario.

Ek mondlinguala notolibreto

Sen linguo internaciona. La maxim desfacila laboro havas cadie sendubite la censuristi en Singapur, qui mustas komprenar adminime 22 Europana e 19 Asiana lingui. Pro to esas necesa employer bunte komposita oficistaro ye granda nombro. Sole la letri, qui pasas la proxima cirkumajo skribesas en 6 diversa lingui: Malaya, Chiniana, Japana, Javana, Araba ed en Filipina-dialekti. Aparta problemo formacas la korespondo kun India. Letri qui direktesas vers Sud-India ordinare esas skribita en Tamilia-, Telegu-, Malatalam- od Amareza-linguo, vers la nordo iras letri en Urdu, Hindustana, Hindi, Gurmakaya, Pujabia quale anke en Persiana. Letri vers la westa India skribesas preske omni en Guyeratei e Sindhi e la korespondaji kun la esta India eventas en Bengali, Orissa e Sylenete. Omna ta lingui mustas dominacesar da la censuristi en Singapur. (Trad. H. Hillebrand.)

Mikra enciklopedio mondlingual.

Da Hans Cornioley, Bern

- Renzi A.**, skr. 1840 Le polyglotte improvisé.
Réthy Andràs, Hungariano, skr. 1821 Lingua universale pro usu commune de omne natione.
Revista del ateneo caracense y centro volapükista espanol, revuo, Guadalajara 1888.
Revista universal, revuo, Ventimiglia 1911—1913.
Revue cosmogloftique, revuo, Budapest 1912.
Revucto por helpolinguo, 1918.
Revuo internaciona, por Ido, Leipzig 1926—1928.
Revuo orienta, por Esperanto, 1928.
Reynold prof. dr. Gonzague de, Suiso, skr. 1925 Le problème de la langue internationale.
Rhodes Joseph, Anglo, skr. 1908 The english-Esperanto dictionary.
Ria de, skr. 1788 Pasigrafia.
Richardson Gilbert H., Anglo, skr. 1927 Flugo, 1928 Versification, 1928 Spaco o tempo, 1930 Pensado e Linguo, 1932 Metro e Muziko, 1934 Egiptia, 1934 Naturo ed Arto, 1936 Fakti e Fantaziuri, 1938 Deliberado e Revado.
Richeri L., skr. 1750 Alfabeto della natura e dell'arte.
Richter E., skr. Fremdwortkunde.
Richter Kurt, Germano, red. 1928 Revuo internaciona.
Riedel dr. Frank A., skr. 1922 Principes of de mundelanguge Uniti Langue, 1929 Uniti Langue circular 4.
Riedel & Scheffers, skr. 1922 Uniti langue, 1930 Uniti langue, an international langue based op de comunitis of de Germanic and Romanic langues.
Rieger W., skr. 1903 Zifferngrammatik.
Riem A., skr. 1809 Pasigraphie.
Rietmann C., skr. 1894 Parlo.
Rio Branco de, Braziliano, skr. 1922 Contre l'octroi du patronage de la SDN à l'Esperanto.

Mikra anuci:

E. Anderegg-Chevalley, Horn/Bodensee (Suisia), serchas 1 lekto-libro dil elementara (primara) I. skolklaso en Hispana linguo. — Interesas su pri specala Reda Kruco- e Mondolinguo-filatelio.

L'extensita Konsul=servo es l'unesma organizuro praktikala qua uzas la linguo internaciona. En ol kunlaboras plura samideani aktiva e plu kam 120 komercal entraprezi. INTER=SERVICE helpas developar l'internaciona relati, desblokar la kontributi por la centrala kaso di ULI en diversa landi; ol propagas la L.I. ne-direte e meritas pro to vua susteno!

INTER=SERVICE

Postfako Transit 283, BERN (Suisia)

IDO

- Literaturo
- Lerno-libri
- Doco-letri
- Insigni

Suis Ido-Kontoro St. Gallen

Postfako St. Gallen 8, Cheko postala IX/3269

Landala agenti di Progreso :

- Anglia M. Spillane, 3, Sparelease Hill, *Loughton*, Essex.
Argentina . . . Julio Manuel Eiroa, Calle 9 N° 587, *La Plata*.
Australia . . . V. J. Costigan, 3, Mackenzie Street,
North Sidney, N. S. W.
Belgia V. Gouix, 254 Avenue P. Deschanel, *Bruxelles 3*.
Brazilia Fausto Tenfuss, Caixa postal 197, *Carca*
E. S. Paolo.
Bohemia-Mor. Karel Neumeister, *Praha*-VI, 59.
Dania E. Thomsen, Sjøellandsgade 57, *Fredericia*.
Francia C. Papillon, 52 rue Petit, *Paris 19e*.
Hispania Joaquin Ferreres, 26 de Enero, 38, 2°, 4^a,
Barcelona.
Hungaria Dr. Arpád Vigh. Ferenc Jozsef utca 113,
Pestzenterzsebet.
Latvia V. Rulikovs, Aku iela 2, dz. 1., *Riga*.
Luxemburgia . . H. Meier-Heudek, 100 r. d'Ehlerange,
Esch-s-Alzette.
Madagaskar . . . Rajaonarivelo J. Harrivel, Anjohy-Antsahe,
Tananarive.
Nederlando . . . P. Wegman, Deurningerstraat 153, *Enschede*.
Suedia Svenska Ido-Forbundet, Post-Box 59, *Hoting*.
Suisia Unio por la Linguo Internaciona,
Postfako Transit 283, *Bern*.
U. S. A. K. S. Guthrie, 20, Irving Place, *New York City*.
U. S. S. R. M. Shaparenko, ul Uridki N. 101, kv. 6,
Kiev (Ukrainia).
Mikael Gorin, Postkesto 921, *Moskva*.

PROGRESO aparas quarfoye en 1940 e sendesas gratuite al membri dil UNIONO POR LA LINGUO INTERNACIONA.

ABONO YARALA di Progreso 4.- SFr. pagebla direte al centrala kasero dil ULI (adreso en la 2ma pagino dil kovrilo) od al supre indikita landal agenti.

Pekuniala restrikti en diversa landi ne impedas abono dil revuo Progreso, pro ke la centrala kasero sempre trovos arango por recevar la pekunio mediante kompensal aferi.

☒ Imprimata da J. Kleiner, Monbijoustrasse 121, Bern. (Membro dil Unio.)

